

DE OUDE GENERATIES VAN HET GESLACHT VAN GELDER UIT NIEUW-BEIJERLAND

door
K. J. Slijkerman

*Eerder gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht', jrg. 34 (1984) blz. 340-344, een uitgave van de
Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie.*

Rond het midden van de zeventiende eeuw traden in 'de Beijerlanden in De Hoeksche Waard een tweetal familiegroepen Van Gelder voor het voetlicht, één te Oud-Beijerland, waarin de voor de Waard vrij zeldzame persoonsnaam Wijnand gangbaar was, en één te Nieuw-Beijerland. Aan de laatstgenoemde familie zal in deze bijdrage aandacht worden besteed. Het is tot op heden niet gebleken dat deze gelijknamige groepen uit één stam zijn gesproten, dan wel op een andere wijze verwant waren.

Alhoewel het rechterlijk archief van Nieuw-Beijerland reeds aanvangt in 1584 en het weeskamerarchief vier jaren later, is er tot op heden uitermate weinig aan het licht gekomen over de generaties van vóór omstreeks 1700. Ook onderzoek in omliggende jurisdicties leverde niets anders op. Waarschijnlijk leefden deze oudere generaties Van Gelder in zeer sobere omstandigheden en hebben daardoor weinig of geen sporen nagelaten in de bewaard gebleven archivalia. Een handicap bij het onderzoek naar de oudste leden van dit geslacht was het niet gebruiken van de familienaam en het daardoor opgaan in de vele gelijkkluidende voornamen en patroniemen in de Beijerlanden en omliggende jurisdicties. Wellicht dat toevalsvondsten in de toekomst nog iets meer over dit geslacht aan het licht zullen brengen.

I. *Cornelis N.N.*, geb. naar schatting omstreeks 1600, tr. *N.N.* Als zijn kinderen moeten worden beschouwd, volgorde onzeker, geboren omstreeks 1630:

1. *Aerjaentje*, overl. na 16-2-1670, tr. vóór juli 1660 *Arie Bastiaensz. Munter*, overl. na 16-2-1670. Hun huwelijksakte werd in het in 1658 aanvangende trouwregister van Nieuw-Beijerland niet aangetroffen. Zij lieten in de jaren 1660-1666 4 kinderen te Nieuw-Beijerland dopen. Getuigen voor deze kinderen waren Dingena Jans, Leentje Leenders, Fleurtje Cornelis, Volkje Pleunen en Neeltje Simons.
Op 16-2-1670 traden Aerjaentje en Arie te Nieuw-Beijerland nog als doopgetuigen op. Zij is tot op heden nimmer met de familienaam Van Gelder vermeld gevonden.
2. *Willem*, volgt IIa.
3. *Arie(n)*, volgt IIb.
4. *Fleurtje*, tr. Nieuw-Beijerland 3-11-1669 *Willem Sijmons. Verburch*, mogelijk overl. (impost pro deo Nieuw-Beijerland 23)-8-1720 (als Willem Verburch). Zij lieten in 1672 en 1675 een kind te Nieuw-Beijerland dopen. Als getuigen traden op: Willem Cornelissen, Maertje Dirckse en Achen Joris. Fleurtje werd tot op heden nimmer met de familienaam van Gelder in de bronnen vermeld gevonden.

IIa. *Willem Cornelisz. van Gelder*, overl. wellicht te Nieuw-Beijerland 1675/'82, tr. Nieuw-Beijerland 18-5-1664 *Maertje Dircksdr. de Recht (Reght)*, overl. na 7-1-1705, dr. van Dirck

Pietersz. de Recht en Sijtje Cornelisdr.¹ Zij hertr. Nieuw-Beijerland 27-9-1682 Jan Woutersen van Nieuwerkerck, wednr. van Achen Ariens van den Heuvel.

Op 7-1-1705 testeerde Maertje Dirckse de Reght, weduwe van Jan Wouterse van Nieuwerkerck, wonende in Nieuw-Beijerland en ziek te bed liggend. Tot haar universele erfgename benoemde zij haar dochter Willemtje Janse van Nieuwerkerck en dat met de voorwaarde dat deze na het overlijden van haar moeder aan de twee kinderen van Magdaleentje Ariens, getrouwd geweest zijnde met Dirck Willemse van Gelder, met name Heijltje Dirckse en Maertje Dirckse van Gelder, ieder 2 Car.gld. zou uitkeren, ofwel bij vooroverlijden van één van hen, aan de langstlevende van hen beiden. Zij bekrachtigde haar testament met een merkje.²

Kinderen

1. *Dirk*, volgt IIIa.
2. *Cornelis*, ged. Nieuw-Beijerland 16-2-1670 (get. Arie Cornelisse en Aerjaentie Cornelis), wellicht overl. ald. vóór 1-9-1675.
3. *Cornelis*, ged. Nieuw-Beijerland 1-9-1675 (get. Jannichen Ariens), zonder nageslacht.

IIIa. *Dirk Willemsz. van Gelder*, ged. Nieuw-Beijerland 26-9-1666 (get. Pieter Dircksz. (- de Recht), Maertje Henderikx), j.m. geb. van Nieuw-Beijerland, overl. wellicht ald. 1699/1705, tr. Nieuw-Beijerland tussen 15-5 en 6-11-1694 *Maddeleentje (Magdaleentje) Ariensdr. du Mon (de Man)*, j.d. geb. van Oud-Beijerland, overl. na 7-1-1705.² Blijkens het testament van zijn moeder was Dirk vóór 7-1-1705 gestorven. Zijn weduwe met zijn twee dochters waren toen nog in leven.²

Kinderen:

1. *Willem*, ged. Nieuw-Beijerland 21-8-1695 (get. Cornelis Ariense van Gelder en Maertje Dirks de Regt), wellicht overl. ald. vóór 7-1-1705.²
2. *Heijltje*, ged. Nieuw-Beijerland 24-1-1697 (get. Maertje Ariens van Gelder), overl. na 7-1-1705.²
3. *Maartje*, ged. Nieuw-Beijerland 17-10-1699 (get. Maertje Dirckse de Regt), overl. na 7-1-1705.²

IIa. *Arie(n) Cornelisz. van Gelder*, overl. wellicht te Nieuw-Beijerland 1686/1700, tr. Nieuw-Beijerland 8-5-1667 *Achen (Aechgen) Joris*, mogelijk geb. te Spijkenisse³, wellicht begr. Nieuw-Beijerland (kerkhof) 4-9-1701.³ Het is niet geheel onmogelijk te achten dat Arie Cornelisz. van Gelder identiek was met de Arijen Cornelissen Visser, die op 27-5-1669 in de ouderdom van ca. 30 jaren te Nieuw-Beijerland attesteerde.⁵

Een rekening van de diakonie van de gemeente Nieuw-Beijerland uit 1700 maakt melding dat Agie Jores 20 gld. en 14 st. ontvangen had voor het 'tuijslegge' (= in huis hebben gehad) gedurende één jaar van ene Klaes Abramse⁶. Aangezien de betaling aan Agie werd gedaan, moet worden aangenomen dat zij toen reeds weduwe was. In 1672 was zij doopgetuige te Nieuw-Beijerland voor een kind van deze Klaes.

Kinderen:

1. *Cornelis*, ged. Nieuw-Beijerland 29-7-1668 (get. Willem Cornelisse en Fleurtje Cornelis).
2. *Joris*, volgt IIb.
3. *Abel*, ged. Nieuw-Beijerland 11-3-1674 (get. juffrouw Anna van Heese).

4. *Maria (Maartje, Maritie)*, ged. Nieuw-Beijerland 15-11-1676 (get. Ariaantje Cornelis, j.d. geb. in en won. te Nieuw-Beijerland, overl. (impost pro deo Nieuw-Beijerland 30)-5-1709, tr. Nieuw-Beijerland 17-2-1704 *Sijmon Gerritsz. van Dijck*, wellicht ged. Oud-Beijerland 3-1-1664, wednr. geb. van Oud-Beijerland (1704), overl. (impost pro deo Nieuw-Beijerland 17)-11-1712, wellicht zn. van Gerrit Willems en Ariaantje Sijmons. Hij tr. le vóór 27-3-1689 Ariaantje (Aerjaentie) Jops Decker⁷ en tr. 3^e Nieuw-Beijerland 4-5-1710 Sarah Cornelis van Bredervelt.⁸
5. *Willem*, ged. Nieuw-Beijerland 6-10-1686 (get. Maertje Dircken).

IIIb. *Joris Ariensz. (Arentsz.) van Gelder* alias *Kreupele Joris de Lapper*, ged. Nieuw-Beijerland 9-8-1671 (get. Maertje Arens), j.m. geb. in Nieuw-Beijerland, won. in Oud-Beijerland (1701), won. onder Carnisse (1705), lapper in of onder Barendrecht (1709), overl. West-Barendrecht (impost pro deo ald. 28-)-4-1737, tr. le Oud-Beijerland (otr. ald. 23-4-) 21-5-1701 *Neeltie Wilemsdr. van der Schoor*, j.d. geb. en won. Oud-Beijerland, overl. mogelijk ald. 1702/'05, tr. 2e Barendrecht (impost pro deo West-Barendrecht 6-6-) 28-6-1705 *Pleuntie (Pleuntje) Joppe(n)g*, mogelijk geb. ca. 1666, j.d. van en won. onder Carnis, overl. onder Carnis (impost pro deo West-Barendrecht 19-12-1709).

Neel(t)ie Willems van der Schoor, j.d. wonende in het dorp Oud-Beijerland, deed 8-4-1694 aldaar belijdenis.¹⁰ Bij het huwelijk van Joris en Neeltie waren zijn moeder Aagie Joris en Heijnder Leendersz. Groenewout, verwant, getuige. Tussen 1702 en 1795 vestigde Joris van Gelder zich in Carnisse in West-Barendrecht. Zijn tweede vrouw Pleuntje Joppen meen ik te mogen vereenzelvigen met de Pleuntje Joppen, welke op 16-3-1704 in de ouderdom van 38 jaren na belijdenis lidmaat der kerkelijke gemeente Barendrecht werd.^{10a}

Drie jaren nadien - op 27-3-1707 - werd daar een 23-jarige naamgenoot na belijdenis lidmaat^{10a}, maar ik meen deze niet voor de vrouw van Van Gelder te moeten houden. Op 25-2-1691 werd te Barendrecht een onecht kind van Geem Cornelisse Bravenboer en Aeghie Joppen ten doop gehouden en hierbij was Pleuntje Joppen getuige. Genoemde Aeghie en Pleuntje meen ik voor zusters te mogen houden en het lijkt mij minder waarschijnlijk dat Pleuntje dan als 7-jarig meisje als doopgetuige zou zijn opgetreden.

Een aantekening in de kerkelijke notulen te Barendrecht meldt op 24-11-1709 het volgende: 'Pleuntie Joppen, huijsvrouw van creupele Joris de lapper, heeft de kerckenraet versogh(t) van den armen te mogen eenige broden te genieten, soo heeft men haer drie broden ijder weeck toegeleijt'^{10a}. Binnen een maand tijd stierf zij en dezelfde bron maakt op 1 jan. 1710 melding van het volgende: 'zijn van wegens den armen door kerckenraet besteeft de twee kinderen van Pleuntje Joppen overleden huijsvrouw van de kreupele Joris, name... Arij bij Jannetien Ariens Groenendijck voor een jaer montkost voor 30-0-0 (en) Job bij de selve voor 40-0-0 '^{10a}. Bij kledingsdistributie door de diakonie van Barendrecht van dd. 16-11-1710 worden o.a. genoemd: 'de twee kinderen van kreupele Joris: het kleijne kint 2 hemden, het oude, een linde jackje en ook een paer kousen'.^{10a}

Kinderen uit het eerste huwelijk:

1. *Arij Jorisz. van Gelder*, geb. Oud-Beijerland als eerste van een tweeling en ged. ald. 18-6-1702 (get. Maritie Arijans van Gelder en Ariaentie Willems van der Schoor), overl. 170206.
2. *Neeltje Jorisdr. van Gelder*, geb. Oud-Beijerland als tweede van een tweeling en ged. ald. 17-6-1702 (zelfde get.), van haar is verder niets bekend geworden, mogelijk jong overl.

Kinderen uit het tweede huwelijk:

3. *Arij Jorisz. van Gelder*, geb. Barendrecht 21-2-1706 (get. Aechie Joppen), j.m. van Barendrecht/won. onder West-Barendrecht, tr. Barendrecht (met att. van ald. naar Rijsoord; otr. Ridderkerk 14-1-; hij impost pro deo te West-Barendrecht 13-1-; zij te Ridderkerk 14-1-) 6-2-1735 *IJchje (IJgje, Eijds) Pleune van der Linde*, ged. Rijsoord in aug. 1705, j.d. van/won. onder Ridderkerk, kerkelijk onder Rijsoord, dr. van Pleun Gijsberts van der Linde(n) en Maritje Hendriksdr. Groeneveld. Na het overlijden van zijn moeder in 1709 werd hij in de erop volgende jaren uitbesteed - zijn kreupele vader was kennelijk niet in staat zijn jonge kinderen te verzorgen - en door de diakonie van Barendrecht van kleding voorzien. Op 1-1-1710 werd hij tesamen met zijn broertje Job uitbesteed bij de onder Rhoon wonende Jannetien Ariens Groenendijck. Op 1-1-1711 werd deze uitbesteding voor hem verlengd - zijn broertje werd toen elders ndergebracht - en wederom op 1-1-1712 en 1-1-1713. Met zijn broertje Job werd hij 1-1-1714 door de diakonie voor een jaar uitbesteed aan Grietie Huijskens; op 1-1-1715 voor een jaar bij Pieter Heijndrikse wever aan de Hordijk. In die jaren werd hij diverse malen van kleding voorzien en wel op 16-11-1710 en 19-11-1711.^{10a} Bij zijn ondertrouw te Ridderkerk werd zijn bruid geassisteerd met haar moeder Marijchje Hendriksze Groeneveld, terwijl hijzelf toen meederjarig heette te zijn. Uit zijn huwelijk is nageslacht gesproten.¹¹
4. *Job Jorisz. van Gelder* ged. Barendrecht 18-9-1707 (get. Aechie Joppen), j.m. van Barendrecht, won. 's-Gravenhage, poorter van Schoonhoven 23-10-1744,¹² tr. 's-Gravenhage (Scheveningse Kerk, otr. ald. 21-4-) 5-5-1737 (*Anna*) *Catharina Schout(en)*, j.d. van Meurs (Dld.), won. 's-Gravenhage. Na het overlijden van zijn moeder werd Job in de eropvolgende jaren bij verschillende personen uitbesteed. Op 1-1-1710 met zijn broertje Arij bij de onder Rhoon wonende Jannetien Ariens Groenendijck; op 11-1-1711 bij Annetie Grol en op 1-1-1712 met zijn broertje bij de genoemde Jannetie Groenendijck. Deze uitbesteding werd verlengd op 1-1-1713 en met zijn broertje werd hij op 1-1-1714 overgedragen aan Grietie Huijskens. Op 1-1-1715 werd hij uitbesteed bij ene Geertruijt op Smitshoek en op 1-5-1716 werd dit verlengd. Diverse malen kreeg Job van de diakonie van Barendrecht kleding uitgereikt en wel op 16-11-1710, 11-11-1714 en 27-10-1715.^{10a} Uit Job stamt nageslacht, dat zich voornamelijk Van Gelderen is gaan noemen.¹³
5. *Aechie Jorisdr. van Gelder*, ged. Barendrecht 3-3-1709 (get. Geertruijt Gerrits), van haar is verder niets bekend geworden. Was de optredende doopgetuige misschien identiek met de Geertruijt op Smitshoek, welke in 1715 haar broertje Job onder haar hoede nam? De notulen van de kerkeraad van Barendrecht maken geen melding van de uitbestedingen van deze Aechie. Mogelijk is zij zeer jong overleden.

NOTEN

1. Zie Mr. B.L. van Strij de Regt, Stambomen De Regt, Veldhoven 1982, blz. 3.
2. A.R.A. 's-Gravenhage-Nieuw-Beijerland oud recht. arch. inv. nr. 63, akte d.d. 7-1-1705.
3. Aechen Joris was naar alle waarschijnlijkheid een zuster van Trijntje Joris, die als j.d. van Spijckenis te Nieuw-Beijerland tr. 6-12-1682 met Hendrick Bastiaensz. van Driel, j.m. van Klaaswaal, waars. zn. van Bastiaen Jansz. van Driel; zie Dr. J. Mac Lean, De oudere generaties van het geslacht Van Drie1 te Strijen en Cromstrijen, in: De Nederlandsche Leeuw jrg. 1968, kolom 271. Trijntje overl. (impost pro deo Nieuw-Beijerland 5)10-1719.

- Achen was op 25-11-1685 getuige bij de doop van een kind van het echtpaar Van Driel-Joris te Nieuw-Beijerland.
4. Aanvankelijk werd aangenomen dat Achen Joris met haar zoon Joris van Gelder naar West-Barendrecht was getrokken en daar kwam te overlijden. Op 9-6-1709 immers werd daar voor de gaarder het lijk aangegeven van een naamgenote (pro deo). Maar voor de hand te liggen lijkt evenwel dat zij identiek was met de in 1701 te Nieuw-Beijerland begraven naamgenote.
 5. A.R.A. 's-Gravenhage-Nieuw-Beijerland oud recht. arch. inv. nr. 89, akte d.d. 27-5-1669.
 6. Arch. Ned. Herv. gemeente Nieuw-Beijerland, akte jaar 1700.
 7. Zij testeerden te Nieuw-Beijerland: A.R.A. 's-Gravenhage-Nieuw-Beijerland oud recht. arch. inv. nr. 63, akte d.d. 2-12-1700.
 8. Dit echtpaar komt voor in de Kwartierstaat Kwekel in Kwartierstatenboek Genealogische Vereniging Prometheus deel 11, Delft 1980, blz. 63.
 9. Zie voor haar OV jrg. 1984, blz. 348-349 en 437-438.
 10. Arch. Ned. Herv. Gemeente Oud-Beijerland inv. nr. 48.
 - 10a. G.A. Rotterdam - Arch. Ned. Herv. Gemeente Barendrecht inv. nr. 4.
 11. Nageslacht van dit echtpaar sluit aan op de Kwartierstaat Nagtegaal in Kwartierstatenboek Genealogische Vereniging Prometheus deel V, Delt 1984, blz. 178.
 12. Poorterboek van Schoonhoven 1696-1802, waarvan een afschrift berust op het Centraal Bureau voor Geneaologie te 's-Gravenhage.
 13. Zie Kwartierstaat Slijkerman in Kwartierstatenboek Genealogische Vereniging Prometheus deel 111, Delft 1982, blz. 132.